

Bakgrunn for innstilling

Søker/sak:	BKK Nett AS / Tilleggssøknad om 300 (420) kV kraftledning Mongstad–Kollsnes		
Fylke/kommuner:	Hordaland / Øygarden, Radøy, Austrheim og Lindås		
Ansvarlig:	Siv Sannem Inderberg	Sign.:	<i>Ane Anden Sanchez</i>
Saksbehandler:	Tanja Midtsian	Sign.:	<i>Tanja Midtsian</i>
Dato:	20.3.2012		
Vår ref.:	NVE 200701300-290	KN:	9/2012
Sendes til:	Olje- og energidepartementet, BKK Nett AS og alle hørings- og orienteringsinstanser		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

BKK Nett AS – 300 (420) kV kraftledning mellom Mongstad og Kollsnes transformatorstasjoner. NVEs anbefaling til OED angående tilleggssøknad i klagebehandlingen

Innhold

1. KONKLUSJON.....	2
2. INNLEDNING.....	2
3. BEHANDLING	4
4. MERKNADER TIL TILLEGGSSØKNADEN	4
4.1 KOMMUNER	4
4.2 REGIONALE OG SENTRALE MYNDIGHETER.....	5
4.4 SENTRALE OG REGIONALE INTERESSER	6
4.5 GRUNNEIERE, PRIVATPERSONER OG LOKALE INTERESSEORGANISASJONER	6
5. NVES VURDERING AV TILLEGGSSØKNADEN OG VURDERTE LØSNINGER	8
5.1 ALTERNATIV TRASÉ I KUVÅGEN	9
5.2 ALTERNATIV TRASÉ FRA TYTEBÆRNESET TIL MONGSTAD.....	11
5.4 ALTERNATIV TRASÉ I SALTVIKA	12
5.3 NY TRANSFORMATORSTASJON PÅ LINDÅSNESET	14
6. VURDERING AV VILKÅR OM AVBØTENDE TILTAK.....	16
7. SØKNAD OM EKSPROPRIASJON OG FORHÅNDSTILTREDELSE	19
8. NVES INNSTILLING	20

1. Konklusjon

NVE viser til vår innstilling 31.1.2011. Vi er bedt om å vurdere endringer som er omsøkt av BKK Nett 14. september 2011. Av de framlagte endringene anbefaler NVE at det gis konsesjon til en ny transformatorstasjon på Lindåsneset. Dersom OED skulle velge sjøkabel fra Saltvika i Radøy til Tytebærneset i Lindås, anbefaler NVE at traseen justeres noe sørover fra Mjøs til landtak ved Saltvika i tråd med kommunens og grunneiernes ønsker.

Sjøkabel inn i Kuvågen finner ikke NVE å kunne anbefale, da den både gir betydelige merkostnader og andre vesentlige ulemper sammenlignet med den traseen vi tilrådte i vår innstilling av 31. januar 2011. Trasé 1.4 fra Lurefjorden til Mongstad mener NVE heller ikke kan forsvare de betydelige merkostnadene den medfører. På denne strekningen mener NVE at trasé 1.3 er noe bedre enn de alternative traseene 1.1 og 1.2, da den i større grad tar hensyn til kommunale planer, strandsonen og bebyggelse i området nær Mongstad. Avbøtende tiltak i form av kabling av 22 kV-ledninger på Radøy er etter vår forståelse ikke i tråd med gjeldende kraftledningspolicy, og NVE kan derfor ikke anbefale at BKK Nett pålegges slike vilkår i en anleggskonsesjon for den nye kraftledningen. BKK Nett kan imidlertid frivillig og i medhold av sin områdekonsesjon gjennomføre kabling av sitt distribusjonsnett.

2. Innledning

NVE avga innstilling til OED 31.1.2011, der vi anbefalte at BKK Nett AS gis konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til å bygge en ca. 35 km lang 300 (420) kV kraftledning fra Kollsnes transformatorstasjon i Øygarden kommune til Mongstad transformatorstasjon i Lindås kommune etter nærmere angitt trasé. OED har på bakgrunn av sin høring av NVEs innstilling og befarings i de berørte områdene, bedt BKK Nett om å vurdere alternativer og avbøtende tiltak. BKK Nett oversendte 14.9.2011 en tilleggsutredning og tilleggsøknad.

Tilleggssøknaden omfatter:

- Ny 300(420)/132 kV transformatorstasjon på Lindåsneset i stedet for utvidelse av Mongstad transformatorstasjon med nærmere angitte elektriske anlegg, Lindås og Austrheim kommuner
- Ny 300 (420) kV kabeltrasé ved landtak i Kuvågen, Radøy kommune
- Ny 300 (420) kV kabel- og luftledningstrasé mellom Lurefjorden og Mongstad, Lindås kommune
- Endring av konsesjon på en delstrekning i Lindås kommune for 132 kV-kraftledningen Seim–Mongstad og en ny 132 kV kraftledning mellom Mongstad og Lindåsneset transformatorstasjoner

I tillegg har BKK Nett vurdert alternativt landtak og traséjustering i Saltvika og avbøtende tiltak i form av sanering av eksisterende distribusjonsnett på Radøy.

Begrunnelsen for å etablere en ny transformatorstasjon på Lindåsneset er at en utvidelse av Mongstad transformatorstasjon vil medføre tekniske utfordringer på tomten som ikke tidligere var kjent. En transformatorstasjon på Lindåsneset vil dessuten redusere lengden på 420 kV-luftledningen med ca. to km. Dette vil også gjelde en framtidig forbindelse mot Modalen. I tillegg oppnås en samlokaliseringsevne ved at det blir plass til et framtidig 132/22 kV transformeringsanlegg på samme tomt. Samtidig søkes det om å legge om eksisterende 132 kV-ledning Mongstad–Seim mellom Mongstad transformatorstasjon og den nye transformatorstasjonen av hensyn til Statoils framtidige planer i området, og å bygge en ny 132 kV ledning parallelt med den på samme strekning.

De øvrige traséendringene er vurdert og omsøkt etter krav fra OED.

BKK Nett søker samtidig om ekspropriasjonstillatelse (oreigningsloven av 23.10.1959, § 2 punkt 19) for nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport. Samtidig søkes det om forhåndstiltredelse (oreigningsloven § 25) som innebærer at grunn og adkomstrettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt.

OED har i brev av 21.9.2011 bedt NVE om å gjøre en faglig vurdering av de nye, omsøkte alternativene, sett opp mot tidligere omsøkte alternativer i de aktuelle områdene.

3. Behandling

NVE sendte tilleggsøknaden på høring 29.9.2011. Høringsfristen ble satt til 15.11.2011.

Følgende ble direkte orientert om høringen av tilleggsøknaden: Lindås kommune, Austrheim kommune, Radøy kommune, Øygarden kommune, Fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, Kystdirektoratet, Miljøverndepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – region Vest-Norge, Kystverket Vest, Fiskeridirektoratet region vest, Norges Fiskarlag, Norges Fiskarlag region vest, Bergen og Omland Friluftsråd, Bergen turlag, Nordhordland turlag, Hordaland Bondelag, Norges bonde- og småbrukarlag, Radøy bondelag, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Hordaland, Naturvernforbundet i Nordhordland, DNT, Bellona, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norges Jeger- og fiskerforbund, Friluftsrådernes Landsforbund, NOF, Havforskningsinstituttet, Bergen Sjøfartsmuseum, Statnett SF, Statoil ASA, Statens landbruksforvaltning, Luftfartstilsynet, Telenor, Forsvarsbygg, Radøy Friidrettslag, Norsk luftambulans, Nordhordland handverk- og industrilag, Nordhordland skogeigarlag, Norsk institutt for skog og landskap, Advokatfirmaet Harris, Folkeaksjonen mot 300 kV luftspenn i Nordhordland og Beboere på Vågenes og Vågenes Vel.

BKK Nett informerte alle berørte grunneiere av omsøkte traseer og naboer/gjenboere til den nye transformatorstasjonen i eget brev.

NVE kunngjorde høringen i følgende aviser: Bergens Tidende, Strilen, Avisa Nordhordland og Norsk Lysingsblad.

4. Merknader til tilleggsøknaden

NVE har mottatt 27 uttalelser til tilleggsøknaden. I den følgende sammenfatningen av innkomne uttalelser er kun merknader til de konkrete endringene som er fremmet i tilleggsøknaden gjengitt. Det vises til Bakgrunn for innstilling av 31.1.2011 for sammenfatning og vurdering av andre innspill i saken.

4.1 Kommuner

Austrheim, Lindås, Radøy og Øygarden kommuner sier i en felles uttalelse til tilleggsøknaden at de er positive til de mindre endringene som omsøkes og til forslagene til avbøtende tiltak. De krever at de avbøtende tiltakene gjennomføres samtidig med byggingen av 300 (420) kV-ledningen og at det stilles krav om dette i konsesjonsvedtaket. Kommunene mener at kommuner som får en ny 420 kV kraftledning i sitt nærområde, bør få fjernet sine eksisterende kraftledninger som et av flere avbøtende tiltak. I tillegg er det naturlig at kommunene gis økonomisk kompensasjon når de får et så stort naturinngrep på sine arealer, noe de vil kreve dersom OED ikke gir konsesjon til en ren sjø- og jordkabeløsning på hele strekningen.

I Radøy framholder kommunene at det er positivt at BKK Nett nå ønsker å legge sjøkabel inn i Kuvågen, i tråd med grunneiernes og kommunenes ønske. At kraftledningstraseen er flyttet noe vekk fra Saltvika og fra gårdstunene der vurderes også som positivt. Kommunene krever at det tas inn i konsesjonsvedtaket at BKK Nett må etablere ny velteplass for tømmeret ved skogsbilveien i Saltvika og oppgradere den lokale veien fra Fv. 565 og inn til velteplassen. At kommunen også kan få fjernet eksisterende kraftledninger som avbøtende tiltak, slik som de fire ledningsstrekningene som BKK Nett har foreslått i Radøy, er kommunene positive til. Samtidig finner de det naturlig at Radøy kommune gis en skikkelig økonomisk kompensasjon dersom 420 kV-ledningen bygges som luftledning gjennom kommunen.

Tilleggssøknadens trasé 1.4 i Lindås kommune med landfall rett sør for Mjåsundet, er i samsvar med forslaget fra kommunene i fellesuttalelsen av 11.5.2011, og er i større grad tilpasset eksisterende infrastruktur i området, mener kommunene. Allikevel mener de at kabling av strekningen fram til Mongstad vil ivareta biologisk mangfold og landskap og opprettholde Mongstadorrådets attraktivitet for boligetablering og næringsutvikling. Samtidig vil kabling av viktig infrastruktur ikke motvirke arbeidet med å komme på UNESCOs liste som biosfæreområde.

I Austrheim går kommunene inn for ny transformatorstasjon på Litlås fjellet og samling av kraftledningene mellom ny og eksisterende stasjon.

Øygarden kommune oversender 23.11.2011 vedtak i Formannskapet av 16.11.2011, som stiller seg bak fellesuttalelsen fra kommunene.

Radøy kommune oversender 21.11.2011 Formannskapets vedtak av 17.11.2011, som også slutter seg til kommunenes fellesuttalelse til tilleggssøknaden.

Austrheim kommune oversender 21.11.2011 Kommunestyrets vedtak av 16.11.2011, som viser til fellesuttalelsen fra kommunene og slutter seg til denne.

Lindås kommune oversender 1.12.2011 Kommunestyrets vedtak av 24.11.2011, der Lindås kommune slutter seg til fellesuttalelsen fra kommunene Lindås, Austrheim, Radøy og Øygarden.

4.2 Regionale og sentrale myndigheter

Hordaland fylkeskommune gjengir i brev av 5.12.2011 Fylkesutvalgets vedtak av 28.11.2011. Fylkesutvalget sier at de er positiv til endringene som er foreslått for å redusere negative miljøvirkninger på Tytebærneset, som samtidig innebærer at traseene over Rapeneset/Fosenstraumen og øyene i Austrheim unngås. De opplyser at ingen av de omsøkte endringene har store konsekvenser for kjente, automatisk fredete kulturminner. Luftledningene inn til den nye transformatorstasjonen på Lindåsneset kan imidlertid komme i konflikt med kjente, automatisk fredete kulturminner og må justeres ved direkte konflikt. Fylkesutvalget slutter seg ellers til kommunenes merknader.

Bergen Sjøfartsmuseum sier i e-post til NVE 8.11.2011 at marine kulturminner i tiltaksområdet ikke er registrert, og at nærmere undersøkelser må gjennomføres når endelig trasé er valgt. Av hensyn til museets arbeidsplan ønsker de å få vite når tiltakshaver skal oppfylle undersøkelsesplikten.

Riksantikvaren viser i uttalelse til NVE av 14.11.2011 til Hordaland fylkeskommunes uttalelse til tilleggssøknaden, samtidig som de gjør oppmerksom på at Riksantikvaren kan komme inn i saken som dispensasjonsmyndighet ved konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Luftfartstilsynet redegjør i brev av 3.11.2011 for hva som er å regne som luftfartshinder og opplyser om forskriftene som gjelder for merking av luftfartshinder og meldeplikt. Uttalelsen retter seg for

øvrig mot den opprinnelige konsesjonssøknaden og hvilke utredningskrav som generelt bør stilles i konsesjonssøknader og utredningsprogram for denne typen tiltak.

Fiskeridirektoratet, Region Vest kan i brev til NVE av 15.11.2011 ikke se at traséendringene i Kuvågen, Saltvika og mellom Lurefjorden og Mongstad representerer økt konfliktpotensial for fiskeri og akvakultur. De viser samtidig til kart på direktoratets hjemmeside for nærmere opplysninger om registrerte fiskeriinteresser og godkjente akvakulturlokaliteter.

Havforskningsinstituttet anbefaler i e-post av 15.11.2011 at DN's naturbase sjekkes for siste informasjon om naturtyper i sjø, etter at kartlegging av naturtyper i sjø i Hordaland fylke nylig er gjennomført.

4.4 Sentrale og regionale interesser

Bergen Turlag sier i brev av 15.11.2011 at de er positiv til tilleggssøknaden, selv om den oppleves noe uoversiktlig. De vurderer det som positivt at andelen sjøkabel blir større, og peker på forbedringer i Kuvågen, Fosenstraumen og Saltviki. Alternativ 1.3, med sjøkabel gjennom hele den ytre delen av Lurefjorden er traseen som foretrekkes av turlaget. Allikevel mener Bergen Turlag at tilleggssøknaden innebærer for små endringer til at de aksepterer helhetsløsningen. De stiller seg samtidig bak uttalelsen fra Folkeaksjonen mot luftspenn i Nordhordland.

Norges Miljøvernforbund krever i brev til NVE av 14.11.2011 at kraftledningen i sin helhet legges som kabel. Til de konkrete forslagene i tilleggssøknaden har de ingen kommentarer.

4.5 Grunneiere, privatpersoner og lokale interesseorganisasjoner

NMF, Nordhordland Nærmiljøgruppe krever i uttalelse av 14.11.2011 at kraftledningen kables på hele strekningen.

Naturvernforbundet i Nordhordland sier i brev til NVE av 16.11.2011 at de fortsatt ikke kan godta luftledning på strekningen av hensyn til natur- og kulturlandskapet og biologisk mangfold. De mener allikevel at de fleste av endringene i tilleggssøknaden isolert sett er positive. Dette gjelder særlig justeringene av sjøkabelalternativet i Lurefjorden, med endringene i Mjåsundet og Saltvika, som vil moderere synligheten og styrke sjøkabelalternativet. De vurderer også omleggingen i Kuvågen som positiv.

Den nye transformatorstasjonen på Litlåsfjellet og ledningsføring sørover Litlåsen er Naturvernforbundet i Nordhordland sterkt imot, da denne åsen og høydedraget er eksponert som en naturlig buffer mellom industriområdet og bosettingen. De ber derfor om at det utredes en alternativ trasé og en transformatorstasjon på nord- og baksiden av åsen, i kanten av det eksisterende industriområdet fra Knarvik til Mongstad.

Folkeaksjonen Mot 300 kV/420 kV Luftspenn i Nordhordland (Folkeaksjonen) sier i sin uttalelse av 15.11.2011 at de endringene som er foreslått i tilleggssøknaden utgjør det beste alternativet så langt. I Radøy vurderer de det som svært positivt at ledningen flyttes fra Fosnstraumen og lenger bort fra Saltvika. I Saltvika ville ytterligere justering mot øst/sørøst ha vært enda bedre, samtidig som den kunne videreføres i kabel langs skogs-/kommuneveien. Folkeaksjonen er også positiv til kabelløsningen i Kuvågen, selv om boring under Kuvågen ville være enda bedre. De minner samtidig om reguleringsplanen for båthavn i Kuvågen.

I Austrheim er Folkeaksjonen positiv til at det planlegges ny transformatorstasjon på Lindåsneset og samling av kraftledningene mellom ny og eksisterende transformatorstasjon. Landtaket for sjøkabel

ved Mjåsundet i Lindås er i samsvar med tidligere innspill, og samordning videre med 132 kV-ledningen Seim–Mongstad er en bedre løsning enn tidligere vurderte traseer. Pga. synligheten av kraftledningen på strekningen fram mot Mongstad, spesielt fra Lurefjorden, og av hensyn til naturverdier og framtidige boligområder, krever allikevel Folkeaksjonen kabling av kraftledningen på strekningen.

Konklusjonen til Folkeaksjonen er allikevel at de omsøkte traséendringene ikke gir en tiltrekkelig god løsning, og de krever kabling på hele strekningen fra Mongstad til Kollsnes.

Radøy friidrettslag v/leder Steinar Haugland ber i e-post av 15.11.2011 om at sjø- og jordkabel velges for å skåne natur og lokalmiljø i Nordhordland.

Ove Kåre Risa og Frode Risa v/Advokatfirmaet Harris sier i brev av 15.11.2011 at den nye, omsøkte trasé 1.4 i det alt vesentlige tar hensyn til tidligere merknader fra dem, som eiere av gnr./bnr. 123/2 i Lindås kommune. Det hadde allikevel vært ønskelig at ledningen gikk enda lenger inn mot Mjåsundet før den ble vinklet 90 grader mot land, og dermed gi ytterligere avstand til Tyttbærneset, som er et spesielt og mye brukt strand- og friluftsområde. Justeringen som grunneierne foreslår berører ingen andre eiedommer, men vil gi en mest mulig skånsom trasé, mener de.

Advokatfirmaet Harris protesterer i brev av 15.11.2011 pva. av en rekke grunneiere i Lindås, Austrheim og Radøy kommuner på at det gis ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse, da konsesjonsspørsmålet ikke er endelig avgjort. Da det fortsatt er uklart hva som blir den endelige traseen, er det problematisk og lite hensiktsmessig å måtte angi konkrete ulemper og problemer som ekspropriasjon og forhåndstiltredelse vil ha for de enkelte eiendommene. Det bes derfor om å få anledning til å komme tilbake konkrete merknader om dette når konsesjonsspørsmålet er avgjort.

Karstein B. Vågenes opplyser i sin uttalelse av 20.10.2011 at han er eier av en vesentlig del av strandlinjen på nordside av kuvågen (gnr./bnr. 28/15 m.fl.), som i gjeldende reguleringsplan er regulert til småbåthavn. Det er mangel på småbåthavner i dette området, mens behovet øker med økende folketall, og arbeidet med å realisere småbåthavn og flytebrygge pågår. Han savner en beskrivelse av konsekvensene for bruken av sjøområdet der kabel blir lagt og forholdet til gjeldende reguleringsplan, og han mener kart er for lite detaljert. Ut fra de opplysningene som foreligger, legger Vågenes allikevel til grunn at arbeidet med flytebrygge kan videreføres, men opplyser om at gjeldende reguleringsplan forutsetter mudring av innløpet til Kuvågen. Det er derfor viktig at sjøkabelen legges så dypt at den ikke hindrer senere mudring. Han ber om at BKK Nett snarest tar initiativ til videreføring av planarbeidet for å kunne bruke Kuvågen til både sjøkabel og småbåthavn.

Hallgeir Vågenes sier i brev av 26.10.2011 at alternativene Vågenes og Kuvågen begge framstår som fornuftige, men at det ved valg av Kuvågenalternativet er viktig at det blir tatt hensyn til båthavnen og oppankringsplassene i Eltvågen. Dette er gamle oppankrings- og fortøyningsplasser som i sesongen brukes av 20–30 småbåter. Det er en god og avskjermet havn i et område med få alternative havner. Det er derfor viktig at kablene graves godt ned i bunnen og ikke hindrer videre havnevirksomhet.

Roald Straume ber i brev av 30.10.2011 om at ilandføringen i Saltvika flyttes lenger sør enn det som er vist på kartet, fordi de tre mastene som er planlagt her vil bli svært synlige slik de nå er plassert. Han viser til kart han har vedlagt uttalelsen, med forslag til traséjustering.

Helge Sigve Wiig opplyser på vegne av **Radøy hyttegrend** om at de har godkjent utslippsledning og flytebryggeanlegg som ligger i sundet inn til Kuvågen.

Lillian Øvrevik Mjøs og Gunnar Mjøs uttaler 15.11.2011 til NVE at tilleggssøknaden ikke endrer deres holdning til kraftledningen, og de mener fortsatt at den må bygges som jordkabel hele veien.

Roger Gjerstad og Åse Eriksen er i sin uttalelse av 15.11.2011 negative til Kuvågentraseen. De mener en kabel inn i Kuvågen vil båndlegge arealet rundt eiendom 29-39, med flere utsiktstomter og boligformål, for all framtid. I tillegg ligger veien opp til tomten på fjell, som vil kreve at det sprenges kabelgrøft. Å legge kabelen inn i en prosjektert båthavn med uavklarte kommunale reguleringer og gravinger vil også innebære tidstap, mener de. De har selv foreslått en kabeltrasé for Olje- og energidepartementet og BKK Nett som de blant annet mener vil berøre færre eiendommer, øke avstanden til boliger, gi mindre naturinngrep, være enklere og tidsbesparende å bygge og gi reduserte lokale konflikter. Kabeltraseen vil med deres forslag bli ca. 150 meter lengre, men samtidig spare en mast og linestrekk mellom mast 1 og 2. Forslaget går ut på å legge kabelen i flat mark, langs en traktorvei og gjennom Kvalheimsvatnet fram til mast 2.

Knut Magnus Haugland sier i e-post av 15.11.2011 at kun sjø- og jordkabel er aktuelle løsninger for kraftledningsforbindelsen fra Kollsnes til Mongstad.

Bente Semmingsen Fivelsdal protesterer i e-post av 14.11.2011 mot at store master skal få ødelegge den flotte skjærgården, og legger ved bilder som viser landskapet.

5. NVEs vurdering av tilleggssøknaden og vurderte løsninger

Vurderinger av behovet for kraftledningen og øvrige konsekvenser er nærmere beskrevet i NVEs notat "Bakgrunn for innstilling" av 31.1.2011 (KN 3/2011), og vi vil her kun vurdere de endringene som er foreslått i tilleggssøknaden.

De omsøkte og vurderte endringene i tilleggssøknaden er små, og vi vurderer derfor at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere virkninger for naturmangfold er godt nok, jf. naturmangfoldloven § 8. Virkningene av kraftledningen er grundig vurdert og beskrevet i konsekvensutredningen med tilhørende fagrapporter og tilleggsutredninger. Vurdert opp mot risikoen for skade på naturmiljøet vurderer NVE kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig og i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

NVE legger videre til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er oppfylt, gjennom de vurderingene som ble gjort i forbindelse med vår innstilling av 31.1.2011.

Forvaltningsmål for økosystemer, naturtyper eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5, vil etter NVEs syn ikke påvirkes av de endringene som her er omsøkt, eller ut over det NVE tidligere har vurdert. NVE har anbefalt at det i konsesjonen stilles vilkår om at dersom det ved legging av kabler oppdages spesielt sårbare arter, skal det tas utgangspunkt i miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder som unngår eller begrenser skade på naturmangfold, jf. § 12 i naturmangfoldloven.

5.1 Alternativ trasé i Kuvågen

BKK Nett søkte opprinnelig om å legge sjøkabel inn i Kuvågen. Da det i løpet av prosessen framsto som problematisk å gjennomføre denne løsningen, pga. vanskelige bunnforhold og konflikt med lokale planer om småbåthavn, trakk BKK Nett søknaden om sjøkabel helt inn i vågen. I stedet søkte de om å få gå i land med jordkabel ved Eltresvågen og langs veien i boligområdet på sørsiden av vågen fram til en kabelendemast ca. 200 meter øst for strandlinjen ved Kuvågen. Dette forslaget gikk mange av høringsinstansene imot, hovedsakelig begrunnet med bekymring for helsevirkninger av magnetfelt. Da jordkabelen ville ligge i tilstrekkelig avstand til boliger til at magnetfeltnivået ikke ville overstige utredningsivået som anbefales av Statens strålevern, fant ikke NVE at løsningen kunne avvises eller noen grunn til å anbefale tiltak for å redusere magnetfeltene. NVE mente at BKK Netts forslag hadde akseptable virkninger og anbefalte at det ble gitt konsesjon til løsningen.

BKK Nett har i tilleggssøknaden valgt å ta inn igjen opprinnelig sjøkabeltrasé inn Kuvågen, i tillegg til jordkabeltraseen over Vågenes, fordi det lokalt er uttrykt at sjøkabel foretrekkes framfor jordkabel gjennom boligområdet. Kostnaden med sjøkabel inn Kuvågen er anslått til ca. 12 mill. kr høyere enn den anbefalte jordkabeltraseen over Vågenes, men det hefter stor usikkerhet til kostnadsanslaget. Den praktiske hovedulempen med sjøkabelen inn Kuvågen er at den vil vanskeliggjøre mudring, som er nødvendig dersom det skal etableres havn for flere og større båter. Dette kan vanskelig gjøres etter at kabelen er lagt. BKK Nett forutsetter i tilleggssøknaden at sjøkabeløsningen kan etableres uten at det går ut over framdriften i prosjektet.

Kommunene, Hordaland fylkeskommune og flere organisasjoner mener at sjøkabel inn i Kuvågen er en bedre løsning enn jordkabel gjennom boligområdet. Andre, med interesser knyttet til utviklingen av båthavn i Kuvågen, frykter konsekvenser for sine planer og etterlyser bedre beskrivelse av konsekvenser ved etablering av sjøkabel. Roger Gjerstad og Åse Eriksen er negative til sjøkabelen, da de også mener den i forlengelsen opp til første mast vil beslaglegge verdifulle tomteområder og kreve sprengning i fjell. BKK Netts kommentar til uttalelsene er at de er usikre på hvordan havneplanene og andre planer i Kuvågen vil påvirke legging og drift av en sjøkabel inn i vågen, noe som gjør at alternativet ikke åpenbart framstår som bedre enn alternativet over Vågenes. Forslaget fra Roger Gjerstad og Åse Eriksen gir ca. 250 meter mer kabel enn traseen som er fremmet i tilleggssøknaden.

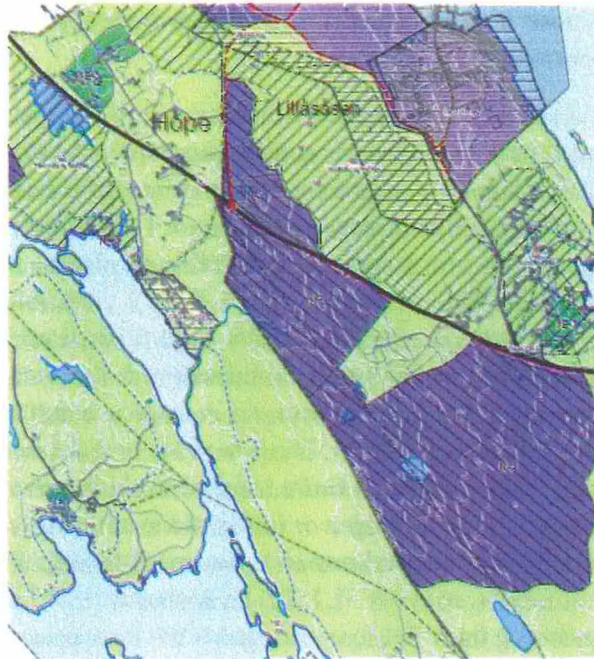
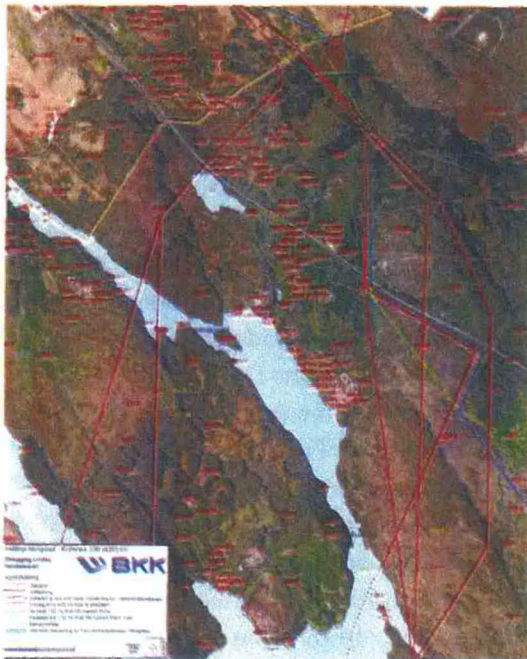
Alternativet vil også bli teknisk krevende med kabel gjennom myrvann, og går gjennom et område som er nevnt som aktuelt for hyttebygging, ifølge BKK Nett. Ekstrakostnaden vil bli stor, og selv om ca. 500 meter luftledning spares, anbefaler ikke BKK Nett dette forslaget.

NVE gjorde ikke en konkret vurdering av sjøkabel inn Kuvågen i forbindelse med innstillingen i saken, da BKK Nett på forhånd hadde trukket søknaden for denne løsningen, og sett i lys av at jordkabeløsningen ble vurdert til å ha akseptable virkninger. Magnetfeltnivået vil ikke overstige det anbefalte utredningsnivået ved boliger, men vi har samtidig forståelse for at usikkerheten omkring mulige helsevirkninger av magnetfelt kan oppleves som en helsebelastning i seg selv. Når de to alternativene skal vurderes opp mot hverandre, er det altså i hovedsak de lokale innvendingene mot jordkabel og den opplevde usikkerheten om eventuelle helsevirkninger av magnetfelt som må vurderes opp mot ulempene med framtidig etablering av småbåthavn og merkostnaden på anslagsvis 12 mill. kr. Vi registrerer at høringsinstansene er delt i synet på de to alternativene, og at det også foreslås en annen trasé. Sistnevnte alternativ vil medføre en lengre og mer teknisk krevende kabeltrasé og dermed høyere kostnad med usikkerheter, i tillegg til mulige ulemper for andre arealbruksinteresser. Andre konsekvenser av den kabeltraseen som skisseres i uttalelsen fra Roger Gjerstad og Åse Eriksen er ikke nærmere utredet og dermed vanskelig å vurdere opp mot de foreliggende, omsøkte alternativene. NVE kan imidlertid ikke se at argumentene mot de omsøkte alternativene gir grunnlag for å forlenge kabeltraseen ytterligere opp på land.

Det er viktig, som BKK Nett sier i sin vurdering og søknad, at endelig løsning ikke medfører forsinkelser for prosjektet. Dette må sees i sammenheng med at en sjøkabel inn Kuvågen vil gjøre det vanskelig å mudre og dermed etablere båthavn etter at kabelen er lagt, som er en bekymring for de som har interesser i havneplanene. Kommunene vektlegger grunneiernes ønske om å slippe jordkabel gjennom boligområdet, på grunn av bekymring for magnetfelt. Tiltak for å redusere magnetfelt, der disse er over utredningsnivået, forutsetter ifølge den anbefalte forvaltningsstrategien små kostnader/ulempes. I dette tilfellet vil beregnede magnetfeltene ved boliger være under utredningsnivået, mens merkostnaden er anslått til 12 mill. kr. Hvordan planene for Kuvågen best kan kombineres med en sjøkabel er heller ikke avklart, og tilpasning vil kunne medføre ytterligere ekstrakostnader og tidsbruk i ledningsprosjektet.

På bakgrunn av BKK Netts tilleggssøknad og innkomne uttalelser vil NVE ikke anbefale at sjøkabel inn i Kuvågen gis konsesjon, da merkostnaden ikke kan forsvares med de fordeler som vinnes ved å velge traseen. I tillegg er det usikkerhet knyttet til forholdet til de andre planene for Kuvågen og hvorvidt det får konsekvenser for framdriften til kraftledningsprosjektet.

5.2 Alternativ trasé fra Tytebærneset til Mongstad

Omsøkte traseer Lurefjorden–Mongstad

Utsnitt fra kommunedelplan (lilla: næringsvirksomhet)

BKK Nett er blitt bedt om å vurdere en ilandføringsløsning av sjøkabelen fra Lurefjorden utenom Tytebærneset og som i større grad samlokaliserer infrastrukturen i området mellom Lurefjorden og Mongstad. I tilleggssøknaden foreslår BKK Nett en trasé som går i land like sør for Mjåsundet, som de mener vil redusere de negative virkningene for strandsonen og i større grad er tilpasset den nye kommunedelplanen for Lindåsneset med Mongstad (vist over). De søker samtidig om å legge om eksisterende 132 kV kraftledning Mongstad–Seim, som går gjennom det planlagte, framtidige industriområdet, slik at kraftledningene samles i en felles korridor utenom områder avsatt til næringsvirksomhet. Løsningen BKK Nett søker om vil være betydelig dyrere enn de tidligere omsøkte traseene, både pga. av lengre sjøkabel og omlegging av 132 kV-ledningen. De totale merkostnadene anslås av BKK Nett til ca. 33 mill. kr.

Kommunene sier i sin fellesuttalelse at en ilandføring av sjøkabelen nærmere Mjåsundet er i samsvar med det de før har spilt inn, og er i større grad tilpasset eksisterende infrastruktur. Også Hordaland fylkeskommune og en rekke andre høringsinstanser mener det nye forslaget er bedre enn de som har vært vurdert tidligere. Ove Kåre Risa og Frode Risa ønsker allikevel at sjøkabelen føres enda lenger inn mot Mjåsundet før den vinkles 90 grader mot land, for å gi enda større avstand til Tytebærneset. BKK Nett mener det er en teknisk dårligere og kostnadskrevende løsning å trekke landfallet lenger inn i Mjåsundet, og understreker at omsøkte trasé er i samsvar med Lindås kommunes tidligere forslag.

Da NVE behandlet konsesjonssøknaden av oktober 2007 og tilleggssøknaden av november 2009 fra BKK Nett forelå først to, og senere tre ulike traséalternativer på strekningen fra Tytebærneset til Mongstad. Da NVE i en overordnet vurdering ikke fant å kunne anbefale sjøkabel fra Saltvika på Radøy til Tytebærneset i Lindås, gjorde vi heller ingen helhetlig sammenligning av de tre traseene, ut over at vi vurderte at en luftledningstrasé på strekningen ville ha moderat virkninger for natur, miljø og samfunn. I tillegg til de tre omsøkte traseene vurderte vi også forslag fra fagutreder og høringsinstanser om alternative traseer, men fant ikke at disse ville gi tilstrekkelige fordeler til å

oppveie for ulempene for landskap og bebyggelse. For ulike tema vurderte vi det slik at det av landskaphensyn var ønskelig med en ilandføring mest vinkelrett på strandlinjen, for å unngå å følge og gi visuelle virkninger langs strandlinjen innover i sundet. Også for bebyggelsen på Utgjerdet ville en trasé i størst mulig avstand til strandlinjen være gunstigere. For naturmangfold ble derimot trasé 1.1 vurdert som den minst negative.

Den nye, omsøkte traseen med ilandføring nord for Tytebærneset og mer rett på strandlinjen, tar i større grad hensyn til bruken og landskapsverdiene knyttet til strandlinjen enn spesielt trasé 1.1, men også trasé 1.2. Samtidig gir traseen betydelig større avstand til bebyggelsen på Utgjerdet enn de to nevnte traseene, i likhet med omsøkte trasé 1.3. Samlokalisering med eksisterende ledninger og vei har i tillegg en verdi i form av redusert konflikt med planene om næringsutvikling i området, slik som den nye kommunedelplanen legger opp til. Trasé 1.3 vil imidlertid også redusere ulempene for avsatte næringsområder. Ulempene med trasé 1.4 er i første rekke den betydelige merkostnaden. Traseen vil også få flere skarpe vinkler, og vinkelmaster er forholdsvis kraftige konstruksjoner. Dette vurderes allikevel som et underordnet hensyn i et område avsatt til næringsformål, selv om traseen også vil være synlig fra boligområder. Dersom vi ser bort fra merkostnaden, mener NVE at nye, omsøkte trasé 1.4 samlet sett kan være en bedre trasé på strekningen enn de tidligere omsøkte traseene. Merkostnaden med løsningen er imidlertid svært høy og kan etter vår vurdering vanskelig forsvare de fordelene den gir. Denne kostnaden kommer i tillegg til den høye merkostnaden med sjøkabel fra Radøy til Lindås, som per 31.1.2011 var anslått til 157 mill. kr. Av de foreliggende traseene fra Lurefjorden og fram til Mongstad mener NVE etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper at tidligere omsøkte trasé 1.3 er noe bedre enn trasé 1.1 og 1.2. Den gir tilsvarende reduserte ulemper for planlagte næringsområder og eksisterende boligområder som trasé 1.4, men uten de store merkostnadene.

NVE har ikke tidligere funnet grunnlag for å anbefale sjøkabel over Lurefjorden, selv om vi ser at en sjøkabel vil gi langt mindre negative virkninger for landskap, bebyggelse og naturmangfold enn luftledning mellom Radøy og Mongstad. I vår innstilling vurderte NVE at merkostnadene ikke forsvarte de fordelene som oppnås, og at en slik løsning ikke er i samsvar med den praksis som er lagt til grunn i tilsvarende saker. Det vises til NVEs notat Bakgrunn for innstilling av 31.1.2011, der dette er nærmere drøftet.

5.4 Alternativ trasé i Saltvika

BKK Nett er bedt om å vurdere en trasé lenger sør, for å øke avstanden til Saltvika og få mer bakgrunnsdekning i skog. Traseen BKK Nett har vurdert forskyver ilandføringspunktet ca. 100 meter mot sørøst, slik at avstanden til den nærmeste viken blir ca. 100 meter. Avstanden til gårdstun på Straume økes også med ca. 100 meter med den vurderte traseen. Løsningen forutsetter imidlertid 60 meter lengre sjøkabel, én ekstra mast og ca. 130 meter lengre luftledning, til en merkostnad på anslagsvis to mill. kr.

Kommunene sier i sin fellesuttalelse at de anser endringen som positiv, men krever at det stilles vilkår om at BKK Nett må etablere ny velteplass for tømmeret ved skogbilveien i Saltvika og oppgradere den lokale veien fra fv. 565 og inn til velteplassen. Også Bergen Turlag, Naturvernforbundet i Nordhordland og FMLN er positive til den vurderte endringen. Roald Straume ber om at traseen flyttes enda lenger sør enn det som er foreslått, for å redusere synligheten av mastene. Hans forslag vil øke avstanden til bebyggelsen på Straume ytterligere.

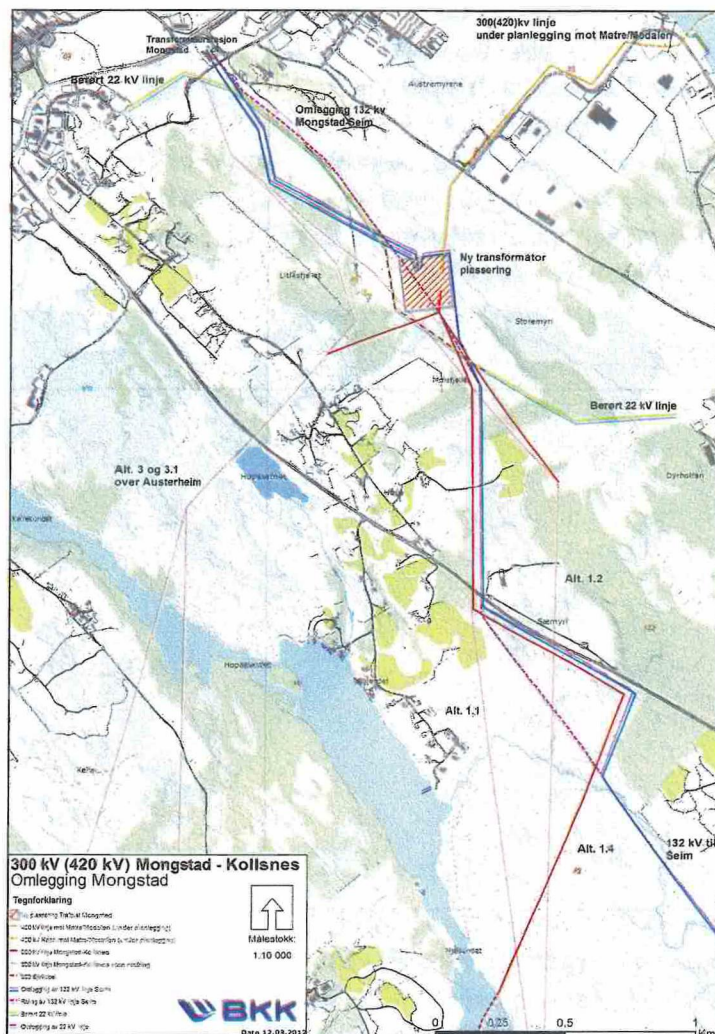
Dette er en endring som BKK Nett har vurdert, men ikke søkt om. Også denne endringen knytter seg til hovedtrasé 1, med sjøkabel til Lindås.

Da høringen av søknaden og tilleggsutredningene viste at høringsinstansene ønsker en justering av traseen fra Mjøs til Saltvika, gjennomførte BKK Nett møter med berørte grunneiere og Radøy kommune. Hensikten var å få klarhet i om en slik mindre justering ville være akseptabel innenfor den løsningen som allerede forelå i den opprinnelige søknaden, i det tilfelle OED vil velge sjøkabeløsningen over Lurefjorden. Møtet med grunneierne, som er de samme som er berørt av opprinnelig traséforslag, resulterte i ulike varianter av traséjusteringer som alle går noe sør for opprinnelige trasé. På bakgrunn av innspill, både fra kommunen og grunneierne, legger BKK Nett fram en trasé som både gir større avstand til boliger, tar hensyn til jordbruksdriften og gir større avstand til Saltvika ved ilandføring av kabelen. Traseen er vist på kartet.

Når det gjelder ilandføringen i Saltvika vurderte NVE i innstillingen av 31.1.2011 at luftledningstraseen vil bli synlig fra sjøen og kunne påvirke opplevelsen av Den indre farleia, den gamle skipsleia mellom Bergen og Sogn. Også i selve Saltvika er det rester etter gammel kaiaktivitet i forbindelse med torvutskiping. En justering av traseen som øker avstanden til vika og gir bedre kamuflering av luftledningen vil i så måte være positivt, i tillegg til at avstanden til bebyggelsen økes. Traseen som foreslås av BKK Nett vil på den andre siden økes med ca. 200 meter og ledningen vil få en ekstra mast, som begge deler gir arealbeslag og visuelle virkninger. I tillegg kommer merkostnaden. Etter NVEs vurdering er det marginale forskjeller mellom det opprinnelige og det nå foreslåtte traséalternativet, alle forhold tatt i betraktning. Vi konstaterer imidlertid at både kommunen og grunneierne ønsker noe justering av traseen, og at det nye forslaget gir fordeler både for bebyggelse, jordbruk og kulturmiljø. Etter NVEs vurdering vil en justering som foreslått av BKK Nett være noe bedre dersom sjøkabel over Lurefjorden velges, enn den vi anbefalte i vår tidligere innstilling. Hva gjelder kommunens krav om ny velteplass for tømmer og oppgradering av veien fra fv. 565 og inn til velteplassen, forutsetter NVE at BKK Nett omtaler denne typen tiltak nærmere i miljø-, transport- og anleggsplanen, som skal godkjennes av NVE før igangsetting av anleggsarbeidene.

5.3 Ny transformatorstasjon på Lindåsneset

BKK Nett søker om å bygge en ny transformatorstasjon lenger sør enn eksisterende Mongstad transformatorstasjon, fordi det ikke er nødvendig å føre begge de nye 420 kV-ledningene Mongstad–Kollsnes og Mongstad–Modalen helt inn til eksisterende stasjon. Utvidelse av Mongstad transformatorstasjon viser seg å gi tekniske utfordringer på tomten. En plassering lenger sør åpner for samlokalisering med framtidig økt 132/22 kV transformeringsanlegg på samme tomt, og dermed økonomisk gevinst og arealbesparelse. 420 kV-traseene kan kortes ned med til sammen to km ved å plassere en transformatorstasjon på Lindåsneset. Plasseringen er i samsvar med Statoils ønsker og deres arbeid med reguleringsplan i området. Den er også plassert slik at den blir minst mulig synlig fra bebyggelsen i sør.

Det søkes samtidig om å bygge to nye 132 kV luftledninger fra den nye stasjonen til Mongstad transformatorstasjon, én som videreføring av ledningen Seim–Mongstad, som i dag går gjennom planområdet til den nye transformatorstasjonen. Den vil ledes sørfra inn i stasjonen, og derfra vil den gå videre til Mongstad transformatorstasjon. BKK Nett søker om å legge denne ledningen i ny trasé pga. Statoils planer i området. Den nye traseen er i tråd med Statoils ønsker. BKK Nett forutsetter at de oppnår enighet med Statoil om vilkårene for å framskynde flyttingen av ledningen og opplyser at partene er i dialog om dette. Den andre 132 kV-ledningen BKK Nett søker om å bygge på strekningen vil på sikt erstatte Frøyset–Mongstad-ledningen når denne eventuelt rives som følge av BKK Netts omsøkte 300 (420) kV-ledning mellom Mongstad og Modalen. BKK Nett ønsker imidlertid å etablere

denne forbindelsen mellom Mongstad transformatorstasjon og den nye transformatorstasjonen så snart som mulig. Formålet er å øke overføringskapasiteten ut fra Energiverk Mongstad, dersom det skulle bli aktuelt å transportere full effekt fra gasskraftverket ut på 300 kV-nettet.

Kostnaden er den samme ved utvidelse av Mongstad transformatorstasjon som ved å etablere en ny transformatorstasjon på Lindåsneset. Oppdatert kostnadsoverslag for stasjonsanlegget er ca. 220 mill. kr. BKK Nett søker nå om å installere inntil 600 MVA transformatorytelse, fordelt på to transformatorer på 300 MVA. Én transformator ønsker de å installere med det samme, mens den andre planlegges installert om ca. 10 år. Dette vil på sikt kunne muliggjøre sanering av den over 27 km lange 132 kV-ledningen Mongstad–Seim og bedre forsyningssikkerheten til Mongstad.

Kommunene og Folkeaksjonen er positive til den foreslåtte plasseringen på Lindåsneset, mens Hordaland fylkeskommune opplyser at luftledningene inn til den nye transformatorstasjonen kan komme i konflikt med kjente, automatisk fredete kulturminner og må justeres ved direkte konflikt. Naturvernforbundet i Nordhordland sier derimot de er sterkt imot den nye transformatorstasjonen og ledningsføringen sørover, da stasjonen vil ligge eksponert på et høydedrag som ligger mellom industriområdet og bosettingen. De mener transformatorstasjonen heller bør legges på nord- og baksiden av åsen, i kanten av det eksisterende industriområdet. BKK Nett kommenterer at de høyeste stativene på Lindåsneset transformatorstasjon vil være ca. 95 m.o.h., mens åsen mellom stasjonen og bebyggelsen på Hope er mellom 85 og 105 m.o.h. På grunn av avstanden fra åsryggen til husene og høyden de ligger i, vil ikke stasjonen være synlig fra bebyggelsen. Situasjonen er vist på visualiseringen nedenfor. Ledningsføringen sørover vil allikevel være synlig, uavhengig av alternativ.

Etter NVEs vurdering er det viktige fordeler med den nye transformatorlokaliteten på Lindåsneset, som BKK Nett beskriver i sin tilleggssøknad. En nedkorting av de to planlagte 420 kV-ledningene på til sammen to km gir både kostnadsbesparelser og mindre landskapsvirkninger. I tillegg til at det er en framtidsrettet løsning som tar hensyn til Statoil planer for området, vurderes også plasseringen som gunstig av kommunene og andre. NVE slutter seg for øvrig til BKK Netts vurdering av at synligheten av stasjonen fra bebyggelsen fra Hope ikke anses å være et problem, og etter vårt syn ikke et avgjørende argument mot stasjonsplasseringen.

NVE konstaterer at den planlagte omleggingen av 132 kV-ledningen Seim–Mongstad på flere strekninger ikke er direkte kommentert i høringsuttalelsene, bortsett fra at de omsøkte endringene samlet sees på som positive av de fleste høringsinstansene. På strekningen mellom den nye transformatorstasjonen og Mongstad transformatorstasjon planlegges de to omsøkte 132 kV-ledningene parallelt med hverandre med lik mastehøyde i ny trasé som er tilpasset Statoils planer i området. Arealbruksmessig finner NVE det positivt at ledningene er planlagt parallelt med hverandre, og mener det er fornuftig å tilpasse traseene andre framtidige arealbruksbehov i området. Det forutsettes da at BKK Nett og Statoil kommer til enighet om en framskyndet omlegging og fordeling av kostnader i tråd med regelverket. En slik avtale mellom partene må foreligge før det gis konsesjon til omlegging av Mongstad–Seim på strekningen. Alternativt vil Mongstad–Seim på strekningen måtte legges om på et senere tidspunkt. Den andre 132 kV-ledningen bør bygges samtidig som den nye transformatorstasjonen på Lindåsneset etableres, da 132 kV-ledningen Mongstad–Seim vil kunne bli en flaskehals som eneste forbindelse mellom Energiverk Mongstad og Lindåsneset transformatorstasjon, framholder BKK Nett. Forbindelsen må uansett være på plass når 132 kV-ledningen Matre–Frøyset–Mongstad eventuelt rives som følge av at den omsøkte 420 (300) kV-ledningen Mongstad–Modalen gjør den overflødig. I en situasjon hvor Energiverk Mongstad drives med full produksjon på 280 MW og har behov for å mate denne produksjonen ut på kraftledningsnettet, vil eksisterende ledning med maksimal overføringskapasitet på 110 MW ikke være tilstrekkelig. NVE finner det derfor fornuftig at den andre 132 kV-forbindelsen Mongstad–Lindåsneset bygges samtidig med Lindåsneset transformatorstasjon.

NVE registrerer at transformatorstasjonens plassering med hensyn til eventuell påvirkning av naturkrefter, som havnivåstigning og stormflo, ikke er vurdert i søknaden. Det er imidlertid ikke sannsynlig at den nye plasseringen medfører økt risiko og sårbarhet sammenlignet med eksisterende Mongstad transformatorstasjon, da den blant annet vil ligge minst like høyt i terrenget. Vi forsetter at BKK Nett legger til grunn vurderinger av risiko- og sårbarhet i arbeidet med detaljplassering og utforming av anlegget.

BKK Nett opplyser at de er i dialog med kulturminnemyndighetene angående undersøkelser og eventuell frigivelse av kulturminner på stasjonstomten. Hordaland fylkeskommune sier at luftledningene inn til den nye transformatorstasjonen kan komme i konflikt med kjente, automatisk fredete kulturminner og må justeres ved direkte konflikt. BKK Nett kommenterer at de ikke er kjent med at det vil være direkte konflikt med kjente kulturminner i traseene. De sier videre at dersom det etableres større soner rundt kulturminner som ledningene ikke kan berøre, vil det kunne bli vanskelig å justere traseene tilstrekkelig. NVE forutsetter at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 oppfylles før anleggsarbeidene kommer i gang, og at det avklares med kulturminnemyndigheten hvordan eventuell direkte konflikt med automatisk fredete kulturminner kan løses, både når det gjelder selve stasjonen og ledningene inn til den.

BKK Nett sier de planlegger en samlet transformatorkapasitet på 600 MVA i den nye transformatorstasjonen, hvorav én 300 MVA transformator installeres i første omgang mens den andre installeres om ca. 10 år. NVE har ingen innvendinger til at transformatorstasjonen forberedes for to transformatorer av denne størrelsen, men tilrår at det gis konsesjon til den ene 300 MVA-transformatoren nå. Når det blir aktuelt å installere transformator nr. 2, må BKK Nett søke om konsesjon for denne i egen søknad, og NVE vil foreta en ny vurdering av dette når vi mottar søknaden.

6. Vurdering av vilkår om avbøtende tiltak

BKK Nett vurderte i sine kommentarer til høringsuttalelsene til den opprinnelige søknaden kabling av en rekke eksisterende 22 kV-ledninger, etter forslag fra de berørte kommunene. De er nå bedt om å

prioritere noen av disse og har valgt de strekningene hvor de mener distribusjonsnettet er mest skjemmende, og som samtidig kan erstattes med jordkabel uten store praktiske problemer. Følgende strekninger prioriteres av BKK Nett, og er vist med grønne streker i kartet under:

- Rikstad–Bø–Haugland–Kvalheim–Håland, som går vinkelrett på omsøkte trasé over Radøy. Her foreslår BKK Nett å kable 2,5 km til en kostnad av 2,7 mill. kr.
- Håland–Litletveit som krysser Havet, en av de største sammenhengende lavlandsmyrene i Hordaland og vurdert som et svært viktig naturområde. Den går parallelt med omsøkte ledning i en avstand av 750 meter. Forslaget går ut på å kable 1,7 km til en kostnad av 2,2 mill. kr.
- Nesvågen–Manger, hvor ca. én km foreslås kablet over Nesvatnet ved Manger, til en kostnad av 1,4 mill. kr. Ledningen ligger flere km fra omsøkte kraftledning.
- Trettholmen–Klubbesøyene, som krysser sjøområder og som foreslås kablet på en ca. 3,5 km lang strekning til en kostnad av ca. 6 mill. kr. Ledningen ligger flere km fra omsøkte kraftledning.

Kabling av de to første ledningsstrekningene vil ikke bidra til en bedre traséføring av den nye 420 kV-ledningen, men kan bidra til å redusere de samlede virkningene i et begrenset geografisk område. De to sistnevnte ledningsstrekningene ligger derimot flere kilometer fra omsøkte 420 kV-ledning, men beskrives av BKK Nett som skjemmende ledninger i det åpne kystlandskapet. Kabling av disse ledningene kan derfor ikke betegnes som avbøtende tiltak knyttet til den nye ledningen.

Dersom gjeldende kablingspolitikk legges til grunn, kan ikke NVE se at det åpnes for en praksis som følger av ovennevnte forslag fra BKK Nett. Bygging av nytt distribusjonsnett skal hovedsakelig bygges som kabel, men det er også aktuelt å pålegge kabling av ledninger med lavere spenningsnivå for å frigjøre traseer for større ledninger. På den måten kan virkningene knyttet til det konkrete, omsøkte tiltaket reduseres ved en best mulig traséføring. Den vedtatte kraftledningspolicyen åpner ikke for å pålegge kabling av ledninger som ikke gir direkte forbedring av det omsøkte tiltaket, slik NVE ser det. Etter vår vurdering er de foreslåtte kabelstrekningene i 3. og 4. kulepunkt ikke i samsvar med vår forståelse av kraftledningspolicyen og kan dermed ikke anbefales. Dette ville i så fall også kunne bety at andre tiltak, som for eksempel knyttet til annen infrastruktur eller bygningsmasse andre steder i kommunen kunne være aktuelle avbøtende tiltak. Kraftledningspolicyen og lovverket hjemler ikke en slik ulempekompensasjon til vertskommuner.

Heller ikke 1. og 2. kulepunkt vil, etter NVEs syn, kunne forsvares på bakgrunn av gjeldende policy, da det å fjerne disse ledningene ikke er noen forutsetning for etablering av den nye ledningen eller gi bedre traséføring for den nye ledningen. Selv om 2. kulepunkt med kabling over Havet vil redusere den totale belastningen i et regionalt svært viktig naturområde, finner ikke NVE at kablingspolicyen åpner for en slik tolkning. I denne saken er konsesjonssøker BKK Nett områdekonsesjonær og eier av distribusjonsnettet, i motsetning til i mange andre saker vi har til behandling. Skal vilkår om kabling av distribusjonsnett pålegges en annen netteier, må det inngås frivillige avtaler om dette. Slike vilkår vil derfor kunne være i strid med prinsippet om likebehandling i forvaltningen. NVE kan derfor ikke anbefale at BKK Nett pålegges vilkår om kabling av noen av de foreslåtte 22 kV-ledningsstrekningene, selv om kostnadene med tiltakene er forholdsvis lave. BKK Nett står imidlertid som områdekonsesjonær fritt til selv å velge å kable ledningsstrekningene.

7. Søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

I innstillingen av 30.1.2011 anbefalte NVE at det gis ekspropriasjonstillatelse for kraftledningen med tilhørende anlegg, ettersom vi vurderte de samfunnsmessige fordelene med anleggene utvilsomt som overveiende i forhold til skader og ulemper som påføres andre. Denne vurderingen står ved lag.

Advokatfirmaet Harris protesterer på vegne av grunneiere i Lindås, Austrheim og Radøy på at det gis ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse før konsesjonsspørsmålet er endelig avgjort, da ulempene som dette vil gi for de enkelte eiendommene er uklare. Det bes derfor om anledning til å komme tilbake med konkrete merknader til søknaden om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse når konsesjonsspørsmålet er avgjort.

I tråd med vanlig praksis i kraftledningssaker, har BKK Nett søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse samtidig med at de har søkt om konsesjon for de ovennevnte endringene. NVE har anbefalt at OED gir BKK Nett ekspropriasjonstillatelse og anleggskonsesjon til anleggene. En kraftledning berører i de fleste tilfeller mange grunneiere, og det kan være vanskelig å oppnå minnelige avtaler med hver og en. Når NVE vurderer hvorvidt det skal gis konsesjon og om det foreligger grunnlag for å samtykke til ekspropriasjon, er det mange sammenfallende hensyn som utgjør vurderingsgrunnlaget. Det er, etter vårt syn, ikke hensiktsmessig å behandle disse søknadene i to adskilte prosesser. Grunnlaget for å vurdere konsekvensene for den enkelte grunneier og de samlede

virkningene kreves belyst i tilstrekkelig grad i den samlede søknaden om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse. På dette grunnlaget vil den enkelte grunneier også kunne vurdere hvilke konsekvenser inngrepet får. Når det gjelder erstatningsspørsmålet, vil det i etterkant av konsesjons- og ekspropriasjonsvedtaket enten inngås minnelige avtaler mellom BKK Nett og de enkelte grunneierne, eller erstatningsbeløpet fastsettes gjennom rettslig skjønn. I en forhandling med BKK Nett eller en skjønnssak kan den enkelte grunneier legge fram synspunkter på hvilke konkrete konsekvenser inngrepet får.

Forhåndstiltredelse meddeles normalt etter at skjønn er begjært, men i vår innstilling av 31.1.2011 anbefalte vi at det meddeles forhåndstiltredelse samtidig med samtykke ekspropriasjonstillatelse, da det av flere grunner haster å få ferdigstilt denne kraftledningen. I en vurdering av hva som er riktig erstatningsnivå er det etter vår vurdering ikke noen ulempe at inngrepet er gjennomført og de faktiske konsekvensene er kjente.

8. NVEs innstilling

NVE viser til innstillingen av 31.1.2011, der alle forhold er nærmere drøftet. Når det gjelder de omsøkte traséjusteringene, finner vi at de omsøkte endringene i Kuvågen og mellom Lurefjorden og Mongstad ikke kan anbefales. Justeringen mellom Mjøs og Saltvika mener vi derimot framstår som positiv, hovedsakelig på bakgrunn av lokale innspill, dersom kabel over Lurefjorden velges. Ny transformatorstasjon på Lindåsneset med omsøkte omlegginger av eksisterende ledninger er, etter NVEs syn, en bedre løsning enn den opprinnelige utvidelsen av Mongstad transformatorstasjon. NVE anbefaler derfor at det gis konsesjon til den nye transformatorstasjonen med én 300 MVA transformator. Vi anbefaler samtidig at det gis konsesjon til flytting av eksisterende 132 kV-ledning Mongstad–Seim mellom den nye transformatorstasjonen og Mongstad transformatorstasjon, dersom det kan legges fram en avtale med Statoil om finansiering av flyttingen. I tillegg anbefaler vi at det gis konsesjon til én 132 kV-ledning parallelt med den andre på strekningen, for å øke overføringskapasiteten ut fra Energiverk Mongstad.

Avbøtende tiltak i form av kabling av fire foreslåtte strekninger av eksisterende distribusjonsnett, vurderer NVE ikke å være i tråd med føringene i gjeldende kablingspolicy. BKK Nett kan som områdekonsesjonær frivillig velge å kable eksisterende distribusjonsnett.